Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
C sērija

C/2026/4623

31.8.2026.

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Norādījumi par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1735 par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1724 25. panta piemērošanu

(C/2026/4623)

Šā paziņojuma mērķis ir sniegt praktiskus norādījumus līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem par ieguldījuma ilgtspējas un noturības stiprināšanā novērtēšanu publiskā iepirkuma procedūrās saskaņā ar Neto nulles emisiju industrijas akta (NNEIA) 25. pantu. Šie norādījumi nav juridiski saistoši. Lai gan tajos dažkārt ir pārfrāzēti Savienības tiesību aktu noteikumi, tie nav paredzēti tam, lai pievienotu vai mazinātu tiesības un pienākumus, kas noteikti NNEIA vai citos saistošos instrumentos, piemēram, STEP. Turklāt šie norādījumi neskar valsts atbalsta noteikumus un subsidiaritātes principu. Komisija drīkst pārskatīt vai paplašināt šos norādījumus.

SATURA RĀDĪTĀJS

Lappuse

I. Ievads ... 4

II. Darbības joma ... 4

III. Ieguldījums ilgtspējas un noturības stiprināšanā publiskā iepirkuma procedūrās ... 6

A. Vidiskās ilgtspējas prasības (NNEIA 25. panta 1. punkts) ... 6

B. Papildu prasības, kas nav saistītas ar cenu (NNEIA 25. panta 3. punkts) ... 6

1. Īpašais nosacījums, kas saistīts ar sociāliem vai ar nodarbinātību saistītiem apsvērumiem ... 6

2. Prasība pierādīt atbilstību kiberdrošības prasībām ... 7

3. Konkrētas līgumsaistības laikus veikt piegādi ... 7

C. Noturības prasības (NNEIA 25. panta 7. punkts) ... 8

1. Kad jāņem vērā ieguldījums noturības stiprināšanā? ... 8

2. Noturības prasību piemērošana ... 9

3. Neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu un galveno specifisko komponentu izcelsmes noteikšana un verifikācija ... 11

4. Galveno specifisko komponentu vērtības mērīšana ... 11

5. Atbilstība noturības prasībām visā iepirkuma procesā ... 12

6. Samērīgas maksas noteikšana (NNEIA 25. panta 7. punkta d) apakšpunkts) ... 13

IV. Izņēmumi ... 13

A. Vienīgais piegādātājs (NNEIA 25. panta 9. punkta a) apakšpunkts) ... 14

B. Nav piemērota piedāvājuma vai dalības pieteikuma (NNEIA 25. panta 9. punkta b) apakšpunkts un 25. panta 11. punkts) ... 14

C. Nesamērīgas izmaksu atšķirības (NNEIA 25. panta 9. punkta c) apakšpunkts un 25. panta 10. punkts) ... 15

D. Starptautiskie nolīgumi (NNEIA regulas 25. panta 8. punkts) ... 16

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

CPV	Kopējā publiskā iepirkuma vārdnīca
KN	Kombinētā nomenklatūra
ES	Eiropas Savienība
NVI	Nolīgums par valsts iepirkumu
HS	Harmonizētā sistēma
JRC	Eiropas Komisijas Kopīgais pētniecības centrs
GSK	Galvenais specifiskais komponents
NNEIA	Neto nulles emisiju industrijas akts
FE	Fotoelements

I. **IEVADS**

Ar Regulu (ES) 2024/1735 par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1724 ("Neto nulles emisiju industrijas akts" jeb "NNEIA") ([1]) ir izveidots tiesiskais regulējums, kura mērķis ir Eiropas Savienībā stiprināt neto nulles emisiju tehnoloģisko risinājumu izgatavošanas ekosistēmu. Konkrētāk, lai samazinātu ES stratēģisko atkarību no neto nulles emisiju tehnoloģijām un to piegādes ķēdēm un sasniegtu ES klimata un enerģētikas mērķrādītājus, NNEIA 5. pantā Komisijai un dalībvalstīm ir noteikti mērķi līdz 2030. gadam sasniegt izgatavošanas jaudu, kas atbilst vismaz 40 % no ES ikgadējām neto nulles emisiju tehnoloģiju ieviešanas vajadzībām, un līdz 2040. gadam – 15 % no pasaules neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas apjoma.

Lai sasniegtu šos mērķus, NNEIA 25. pantā ir noteiktas prasības publiskā iepirkuma procedūrām, uz kurām attiecas Direktīvas 2014/23/ES ([2]), 2014/24/ES ([3]) un 2014/25/ES ([4]) ("iepirkuma direktīvas"), lai nodrošinātu, ka publiskie izdevumi palīdz palielināt pieprasījumu pēc neto nulles emisiju tehnoloģijām, kas veicina ilgtspēju un noturību. NNEIA 25. pantā ir noteikts, ka ir jāpiemēro minimālās prasības attiecībā uz vidisko ilgtspēju un piegādes ķēdes noturību, kā arī citi pienākumi, kas saistīti ar līguma izpildi.

Šajā paziņojumā līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem ir sniegti norādījumi par NNEIA 25. panta piemērošanu saskaņā ar NNEIA 29. panta 1. punktu, un tas neskar valsts atbalsta noteikumus.

II. **DARBIBAS JOMA**

NNEIA 25. pantu piemēro "publiskā iepirkuma procedūrām, uz kurām attiecas Direktīvas 2014/23/ES, 2014/24/ES vai 2014/25/ES darbības joma, ja līgumu priekšmets ir neto nulles emisiju tehnoloģijas, kas uzskaitītas šīs regulas 4. panta 1. punkta a)–k) apakšpunktā", kā arī "būvdarbu līgumu un būvdarbu koncesiju gadījumā, kuros iekļautas minētās tehnoloģijas".

Iepirkuma direktīvu darbības jomas atspoguļojums. NNEIA 25. panta darbības joma atspoguļo iepirkuma direktīvu darbības jomu. Tāpēc, kad tiek noteikts, vai iepirkuma procedūra ietilpst NNEIA 25. panta darbības jomā, būtu jāņem vērā minētajās direktīvās paredzētās robežvērtības, izņēmumi un īpašās situācijas. Piemēram, 25. pantu piemēro līgumslēdzēju iestāžu subsidētiem līgumiem, ja tie atbilst Direktīvas 2014/24/ES 13. pantā noteiktajiem kritērijiem ([5]). Tāpat 25. pants attiecas arī uz dinamiskajām iepirkumu sistēmām, kā arī uz pamatnolīgumiem, ja pamatnolīguma vērtība (nevis to līgumu vērtība, kuru slēgšanas tiesības piešķirtas, pamatojoties uz šādu nolīgumu) atbilst iepirkuma direktīvās noteiktajām robežvērtībām ([6]).

Laika tvērums. Iepirkuma procedūrai piemērojamie tiesību akti ir tiesību akti, kas piemērojami iepirkuma izsludināšanas brīdī vai procedūras sākumā, nevis līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas brīdī. Pamatnolīgumiem un līgumiem, kas piešķirti, pamatojoties uz šādiem nolīgumiem, piemērojamie tiesību akti ir tiesību akti, kas piemērojami laikā, kad tiek izsludināts iepirkums saskaņā ar pamatnolīgumu.

Neto nulles tehnoloģiju ietveršana. Būvdarbu līgumiem un būvdarbu koncesijām piemēro NNEIA 25. pantu, ja tie "ietver" neto nulles emisiju tehnoloģijas, kas uzskaitītas 4. panta 1. punkta a)–k) apakšpunktā. Piemēram, līgums par tādas skolas ēkas būvniecību vai renovāciju, kas tiks aprīkota ar saules fotoelementu (FE) paneļiem, ietilptu 25. panta darbības jomā.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1735 (2024. gada 13. jūnijs) par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1724 (OV L, 2024/1735, 28.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris) par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu, Dokuments attiecas uz EEZ (OV L 94, 28.3.2014., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK, Dokuments attiecas uz EEZ, OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/25/ES (2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (OV L 94, 28.3.2014., 243. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

([5]) Proti, ja būvdarbu vai pakalpojumu līgumu tieši subsidē līgumslēdzēja iestāde vairāk nekā 50 % apmērā un tas pārsniedz noteiktu robežvērtību.

([6]) Pašreizējās robežvērtības var pārbaudīt tiešsaistē šeit: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/legal-rules-and-implementation/thresholds_en.

Citām iepirkuma procedūrām piemēro NNEIA 25. pantu, ja to "līgumu priekšmets" ir neto nulles emisiju tehnoloģijas, kas uzskaitītas NNEIA akta 4. panta 1. punkta a)–k) apakšpunktā. Līguma priekšmets būtu jānosaka līgumslēdzējai iestādei vai līgumslēdzējam un skaidri jānorāda iepirkuma procedūras dokumentos. Kopējā publiskā iepirkuma vārdnīca (*CPV*) var palīdzēt līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem noteikt līguma priekšmetu. Tomēr attiecīgā gadījumā būtu jāņem vērā arī citi aspekti. Tas nozīmē, ka 25. pantu joprojām drīkst piemērot pat tad, ja attiecīgās neto nulles emisiju tehnoloģijas nav minētas līguma *CPV*.

NNEIA 25. panta piemērošana tiek sākta, ja attiecīgā neto nulles emisiju tehnoloģija ir daļa no līguma priekšmeta. Lai gan neto nulles emisiju tehnoloģijai vajadzētu būt vienam no līguma priekšmetiem, nav svarīgi, kādu daļu no līguma kopējās vērtības tā pārstāv, jo 25. panta 1. un 7. punkta prasības attiecas tikai uz iekļautajām neto nulles emisiju tehnoloģijām (nevis uz visu līgumu). Tāpat neto nulles emisiju tehnoloģijas vērtība nav būtiska, ja līguma kopējā (aplēstā) vērtība pārsniedz robežvērtības, kas noteiktas publiskā iepirkuma direktīvu piemērošanai.

Tomēr NNEIA 25. pantu sāk piemērot tikai tad, ja līguma priekšmetā ir iekļauts neto nulles emisiju tehnoloģijas galaprodukts. Tas netiek piemērots, ja līguma priekšmets ietver produktus, kuros viens no apakškomponentiem ir neto nulles emisiju tehnoloģija. Piemēram, lai gan rūpniecisko bateriju iepirkums ietilpst 25. panta darbības jomā, elektrisko autobusu un elektrotransportlīdzekļu, kas satur baterijas, iepirkums neietilpst minētā panta darbības jomā ([7]).

Ja iepirkuma procedūra ir sadalīta daļās, 25. panta nolūkā priekšmets ir jānovērtē katrā daļā, nevis visā procedūrā. Piemēram, ja iepirkuma procedūra ir sadalīta divās daļās – viena neto nulles emisiju tehnoloģijas piegādei un otra neto nulles emisiju tehnoloģijas uzstādīšanai –, 25. pants attiektos tikai uz pirmo daļu. Procedūras nedrīkst sadalīt daļās, lai tās izslēgtu no NNEIA darbības jomas.

Nav dubulta tvēruma starp NNEIA 25. un 26. pantu. Dažos gadījumos NNEIA 25. un 26. panta darbības joma varētu pārklāties. Šajā situācijā NNEIA īstenošanas regulas 7. apsvērumā par ar cenu nesaistītiem kritērijiem izsolēs ([8]) ir noteikts:

"*Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1735 26. panta 1. punktu dalībvalstīm ir jāiekļauj pirmskvalifikācijas kritēriji vai piešķiršanas kritēriji, pēc kuriem novērtē izsoles ieguldījumu ilgtspējas un noturības stiprināšanā. Regulas (ES) 2024/1735 25. pantā ir noteikts, ka līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem dažās publiskā iepirkuma procedūrās ir jāpiemēro minimālās obligātās prasības attiecībā uz vidisko ilgtspēju un dažas obligātās prasības, lai novērtētu piedāvājuma ieguldījumu noturības nostiprināšanā. Gan publiskā iepirkuma procedūras, gan izsoles atjaunīgo energoresursu apguvei veicina Savienības noturību. Uz publiskiem uzņēmumiem, kas darbojas enerģētikas nozarē un ir līgumslēdzēji saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/25/ES 4. pantu, Regulas (ES) 2024/1735 25. pants attiecas, kad tie iepērk neto nulles emisiju tehnoloģijas, kas uzskaitītas Regulas (ES) 2024/1735 4. panta 1. punkta a)–k) apakšpunktā. Vienlaikus tie kā pretendenti var piedalīties arī atjaunīgās enerģijas izsolēs saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1735 26. pantu. Regulas (ES) 2024/1735 81. apsvērumā ir atgādināts, cik svarīgi ir nodrošināt, ka ilgtspējas un noturības prasības tiek piemērotas tā, lai nodrošinātu godīgu un vienlīdzīgu konkurenci starp tirgus dalībniekiem neatkarīgi no to īpašumtiesību struktūras. Lai nodrošinātu šādu godīgu un vienlīdzīgu konkurenci, noturības un vidiskās ilgtspējas prasību novērtēšanas nolūkā publiskajiem uzņēmumiem, kas piedalās atjaunīgās enerģijas izsolēs saskaņā ar 26. pantu, būtu jāpiemēro tikai 26. panta noteikumi. Neto nulles emisiju tehnoloģiju iepirkumam būtu jāpiemēro 25. pantā izklāstītie noteikumi, izņemot gadījumus, kad šādu iepirkumu izmanto, lai īstenotu projektus, kas piešķirti saistībā ar atjaunīgās enerģijas izsolēm saskaņā ar 26. pantu.*"

([7]) Tas nošķir NNEIA 25. un 28. panta darbības jomu. Regulas 25. pantu piemēro, ja līguma priekšmetā ietilpst neto nulles emisiju tehnoloģijas, kas uzskaitītas NNEIA 4. panta a)–k) punktā. Šajā sarakstā ir iekļauti akumulatori, kas ir elektrotransportlīdzekļu apakškomponents, bet ne autotransporta elektriskās piedziņas sistēmas, kuras var pielīdzināt elektrotransportlīdzekļiem. Savukārt 28. pants attiecas uz publiskām shēmām, kas atbalsta jebkādu neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu, arī elektropiedziņas sistēmu, iegādi autotransportam. Tāpēc bezemisiju transportlīdzekļi ietilpst NNEIA 28. panta darbības jomā (sk. Komisijas paziņojumu C/2026/123).

([8]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2025/1176 (2025. gada 23. maijs), ar ko nosaka pirmskvalifikācijas un piešķiršanas kritērijus izsolēm par atjaunīgās enerģijas apguvi (OV L, 2025/1176, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

III. **IEGULDIJUMS ILGTSPEJAS UN NOTURIBAS STIPRINASANA PUBLISKA IEPIRKUMA PROCEDURAS**

NNEIA 25. pantā ir noteikts, ka tā piemērošanas jomā ietilpstošajās publiskā iepirkuma procedūrās ir jāpiemēro trīs dažādu veidu prasības: minimālās obligātās prasības attiecībā uz vidisko ilgtspēju (25. panta 1. punkts), noturības prasība (25. panta 7. punkts) un vismaz viena no 25. panta 3. punktā minētajām papildu prasībām attiecībā uz sociāliem vai ar nodarbinātību saistītiem aspektiem, kiberdrošību vai pienākumu nodrošināt savlaicīgu izpildi. Prasībām jāattiecas uz konkrēto iepērkamo neto nulles emisiju tehnoloģiju.

Saskaņā ar 25. panta 12. punkta a) apakšpunktu dalībvalstis drīkst izmantot papildu ar cenu nesaistītus kritērijus papildus tiem, kas uzskaitīti 25. pantā, arī kritērijus, kas nav ietverti NNEIA darbības jomā. Ja ir iesaistīts valsts atbalsts, visi ar cenu nesaistītie kritēriji ir jāizstrādā saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem un īpaši ar noteiktiem maksimālajiem svēruma ierobežojumiem.

A. **Vidiskās ilgtspējas prasības (NNEIA 25. panta 1. punkts)**

NNEIA 25. panta 1. punktā ir noteikts, ka līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji iekļauj minimālās prasības, kas saistītas ar iepirkto neto nulles emisiju tehnoloģiju vidisko ilgtspēju, kā noteikts ar īstenošanas aktiem. Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2026/718 ([9]) ir noteiktas minimālās obligātās prasības attiecībā uz vējturbīnu lāpstiņu reciklējamību. NNEIA 25. panta 1. punkts neuzliek pienākumus attiecībā uz neto nulles emisiju tehnoloģijām un/vai vidiskās ilgtspējas aspektiem, uz kuriem minētais īstenošanas akts neattiecas ([10]). Tomēr līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji savās iepirkuma procedūrās joprojām drīkst iekļaut papildu ar vidisko ilgtspēju saistītas prasības vai piešķiršanas kritērijus, kā noteikts 25. panta 2. punktā.

25. panta 1. punkts balstās uz īstenošanas aktu, kurā precizētas minimālās prasības attiecībā uz vidisko ilgtspēju, un tāpēc to piemēro no minētā īstenošanas akta piemērošanas dienas, t. i., no 2026. gada 30. jūnija.

B. **Papildu prasības, kas nav saistītas ar cenu (NNEIA 25. panta 3. punkts)**

Papildu ar cenu nesaistīta prasība, kas noteikta 25. panta 3. punktā, attiecas tikai uz būvdarbu līgumiem un būvdarbu koncesijām, kas ietver neto nulles emisiju tehnoloģiju, kura uzskaitīta NNEIA 4. panta 1. punkta a)–k) apakšpunktā.

Noteikums paredz, ka līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem ir jāiekļauj vismaz viena no trim tajā uzskaitītajām prasībām, proti:

— īpašs nosacījums, kas saistīts ar sociāliem vai ar nodarbinātību saistītiem apsvērumiem;

— prasība pierādīt atbilstību piemērojamajām kiberdrošības prasībām; vai

— konkrētas līgumsaistības laikus piegādāt 4. panta 1. punkta a)–k) apakšpunktā uzskaitīto līguma komponentu, kas attiecas uz neto nulles emisiju tehnoloģijām.

1. *Īpašais nosacījums, kas saistīts ar sociāliem vai ar nodarbinātību saistītiem apsvērumiem*

Līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem būtu jāpatur prātā stratēģiskā iepirkuma mērķis saskaņā ar NNEIA, t. i., nosacījumam vajadzētu būt ar sociālo jomu vai nodarbinātību saistītai pozitīvai ietekmei uz tās neto nulles emisiju tehnoloģijas izgatavošanu, kas ir attiecīgā līguma priekšmets. Šajā ziņā nosacījumi, uz kuriem attiecas 25. panta 3. punkta a) apakšpunkts, varētu attiekties, piemēram, uz tādu personu nodarbinātību, kuras saskaras ar īpašām sociālām vai profesionālām grūtībām, MVU dalību, ētisku sagādi vai apmācības un māceklības pienākumiem. Līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji var arī atsaukties uz īpašiem ar sociālo jomu vai nodarbinātību saistītiem nosacījumiem, kurus tie jau ir sekmīgi piemērojuši, ar noteikumu, ka tie ir saistīti ar attiecīgā līguma priekšmetu.

([9]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2026/718 (2026. gada 20. marts), ar ko nosaka noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1735 piemērot attiecībā uz vidiskās ilgtspējas prasību minimumu publiskā iepirkuma procedūrās, kurām ir saistība ar noteiktām neto nulles emisiju tehnoloģijām (OV L, 2026/718, 23.03.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2026/718/oj).

([10]) Tas neskar pienākumus, kas izriet no citiem tiesību aktiem. Piemēram, attiecībā uz siltumsūkņiem līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem jau ir pienākums iepirkt tikai divas augstākās energosnieguma klases (sk. Direktīvas (ES) 2023/1791 7. pantu). Baterijām vidiskās ilgtspējas prasības tiks noteiktas saskaņā ar Bateriju regulu (Regula (ES) 2024/1781).

Ja gan potenciālo pretendentu un piegādātāju lielums, gan neto nulles emisiju tehnoloģijas vērtība līgumā ir salīdzināma ar projektu lielumu atjaunīgās enerģijas izsolēs, līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji tiek mudināti 25. panta 3. punktā paredzēto īpašo nosacījumu pēc iespējas saskaņot ar attiecīgo pirmskvalifikācijas kritēriju NNEIA minētajām izsolēm (sk. NNEIA 26. pantu). Tas attiecas uz sociālajiem un ar cilvēktiesībām saistītajiem aspektiem pirmskvalifikācijas kritērijā par atbildīgu darījumdarbību izsolēs, kas sīkāk izklāstīti NNEIA īstenošanas akta 4. pantā ([11]). Kad tiek veikta īpašo nosacījumu saskaņošana ar pirmskvalifikācijas kritēriju, līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem būtu jānodrošina, ka nosacījuma prasības attiecas uz līguma priekšmetu un nepārsniedz to. Tas nozīmē, ka visas pienācīgas rūpības un informācijas atklāšanas prasības ir jākoncentrē uz darbībām vai piegādes ķēdēm, kas saistītas ar nodrošināto produktu, darbu vai pakalpojumu.

Tādu īpašu nosacījumu piemēri publiskajā iepirkumā, kas saistīti ar sociāliem vai ar nodarbinātību saistītiem apsvērumiem:

— darbuzņēmējs apņemas veltīt X darba stundas profesionālās apmācības programmām (piemēram, māceklībai), kā arī Y darba stundas sociālās iekļaušanas programmām (piemēram, profesionālai reintegrācijai attiecīgā līguma izpildes nolūkā);

— pildot savus pienākumus saskaņā ar līgumu, darbuzņēmējs rīkojas, lai īstenotu pienācīgu rūpību attiecībā uz galvenajiem aspektiem sociālajā un cilvēktiesību jomā, kā noteikts Direktīvas (ES) 2024/1760 par uzņēmumu pienācīgu rūpību attiecībā uz ilgtspēju 5. panta 1. punkta a)–g) apakšpunktā.

2. *Prasība pierādīt atbilstību kiberdrošības prasībām*

NNEIA 25. panta 3. punkta b) apakšpunktā ir paredzēta prasība pierādīt atbilstību piemērojamām kiberdrošības prasībām. Tajā ir īpaša atsauce uz Kibernoturības aktu ([12]), ko pilnībā piemēros no 2027. gada 11. decembra. Pirms minētā datuma līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem būtu jāpieprasa pretendentiem pierādīt atbilstību piemērojamām kiberdrošības prasībām, kas noteiktas valsts un Eiropas tiesību aktos.

Kiberdrošība ir viena no 26. panta prasībām attiecībā uz izsolēm (sk. Īstenošanas regulas (ES) 2025/1176 5. pantu). Valstu iestādes tiek mudinātas, ja iespējams, ievērot specifikācijas, kas noteiktas Īstenošanas regulas ([13]) 5. pantā saskaņā ar NNEIA 26. pantu.

3. *Konkrētas līgumsaistības laikus veikt piegādi*

Pienākumam laikus veikt piegādi būtu konkrēti jāattiecas uz līguma komponentu, kas saistīts ar neto nulles emisiju tehnoloģijām. Tajā būtu jāparedz, ka visi aspekti, kas saistīti ar neto nulles emisiju tehnoloģijām, ir jāīsteno laikus, attiecīgā gadījumā – plānošana, iegāde, uzstādīšana un nodošana ekspluatācijā. Tas nav jāpiemēro citiem līguma komponentiem.

Līdzīgi citiem papildu ar cenu nesaistītiem kritērijiem līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji tiek mudināti īpašo nosacījumu saskaņot ar NNEIA 26. pantā noteikto pirmskvalifikācijas kritēriju par spēju laikus īstenot projektu. Īstenošanas akta ([14]) 6. pantā ir sniegti attiecīgo pirmskvalifikācijas prasību piemēri.

([11]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2025/1176 (2025. gada 23. maijs), ar ko nosaka pirmskvalifikācijas un piešķiršanas kritērijus izsolēm par atjaunīgās enerģijas apguvi (OV L, 2025/1176, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

([12]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/2847 (2024. gada 23. oktobris) par horizontālajām kiberdrošības prasībām attiecībā uz produktiem ar digitāliem elementiem un ar ko groza Regulas (ES) Nr. 168/2013 un (ES) 2019/1020 un Direktīvu (ES) 2020/1828 (Kibernoturības akts) (OV L, 2024/2847, 20.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

([13]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2025/1176 (2025. gada 23. maijs), ar ko nosaka pirmskvalifikācijas un piešķiršanas kritērijus izsolēm par atjaunīgās enerģijas apguvi (OV L, 2025/1176, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

([14]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2025/1176 (2025. gada 23. maijs), ar ko nosaka pirmskvalifikācijas un piešķiršanas kritērijus izsolēm par atjaunīgās enerģijas apguvi (OV L, 2025/1176, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

Piemērs par līgumsaistībām laikus veikt piegādi: ar FE moduļu uzstādīšanu saistīto darbu sagatavošanas un izpildes ilgums nedrīkst pārsniegt četrus mēnešus no iepirkuma dokumentā norādītā sākuma datuma. Ja līgumā noteiktais izpildes termiņš tiek pārsniegts, darbuzņēmējam piemēro sodu XXX EUR apmērā par katru nokavēto kalendāro dienu. Pēc astoņām dienām tiks piemērots palielināts sods YYY EUR apmērā.

C. **Noturības prasības (NNEIA 25. panta 7. punkts)**

1. *Kad jāņem vērā ieguldījums noturības stiprināšanā?*

Regulas 25. panta 7. punktā noteiktā noturības prasība attiecas tikai uz neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu un tā galvenajiem specifiskajiem komponentiem, attiecībā uz kuriem ES ir liela atkarība no piegādes no trešās valsts. Galvenie specifiskie komponenti ir uzskaitīti Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2025/1178 (2025. gada 23. maijs), ar ko nosaka noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1735 piemērošanai attiecībā uz neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu un to galveno specifisko komponentu sarakstu, kas vajadzīgs, lai novērtētu ieguldījumu noturības stiprināšanā ([15]).

25. panta 7. punktā ir definēta liela atkarība no piegādēm. Ir iekļautas divas situācijas:

1. vairāk nekā 50 % no neto nulles emisiju tehnoloģiju galaprodukta vai galvenā specifiskā komponenta piegādes ES ir no vienas trešās valsts vai

2. vairāk nekā 40 % no neto nulles emisiju tehnoloģiju galaprodukta vai galvenā specifiskā komponenta piegādes ES ir no vienas trešās valsts, UN šis īpatsvars divu secīgu gadu laikā ir palielinājies vidēji par vismaz 10 procentpunktiem.

1. attēls

Kad ņemt vērā piedāvājuma ieguldījumu noturības stiprināšanā

Šajos norādījumos jebkura trešā valsts, kas atbilst vienam no diviem 25. panta 7. punkta otrajā daļā paredzētajiem nosacījumiem, tiek definēta kā "dominējošs piegādes avots".

([15]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2025/1178 (2025. gada 23. maijs), ar ko nosaka noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1735 piemērošanai attiecībā uz neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu un to galveno specifisko komponentu sarakstu, kas vajadzīgs, lai novērtētu ieguldījumu noturības stiprināšanā (OV L, 2025/1178, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1178/oj).

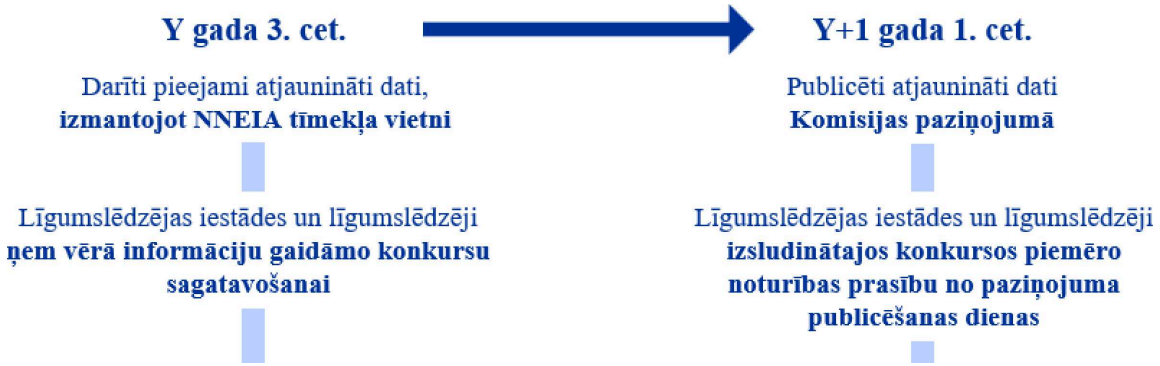
ES neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu un to galveno specifisko komponentu, kuru izcelsme ir dažādās trešās valstīs, piegādes īpatsvaru Komisija katru gadu nosaka īpašā paziņojumā saskaņā ar NNEIA 29. panta 2. punktu. Pirmais paziņojums par atkarību no neto nulles emisiju tehnoloģijām jau ir publicēts ([16]) un ir piemērojams no 2025. gada 30. decembra. Paziņojuma 1. tabulā liela atkarība ir izcelta treknrakstā un ar krāsu. Līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem ir jāiepazīstas ar paziņojumu par atkarību no neto nulles emisiju tehnoloģijas, un tie nedrīkst paši aprēķināt atkarību no piegādes.

Paziņojums tiks atjaunināts katru gadu. Tas ne vienmēr sniedz atkarības datus par visiem galvenajiem specifiskajiem komponentiem. Komisija steidzami strādā, lai izveidotu pamatu atkarības mērīšanai attiecībā uz visiem šādiem komponentiem. Tāpēc turpmākajos atjauninājumos pakāpeniski tiks pievienoti papildu dati. Attiecībā uz jebkuru neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu vai galveno specifisko komponentu, kas nav minēts paziņojumā, var pieņemt, ka nav lielas atkarības.

Lai līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem dotu laiku pielāgoties atjauninātajai informācijai par ES piegāžu un atkarību īpatsvaru no dažādām valstīm, aptuveni sešus mēnešus pirms atjauninātā paziņojuma publicēšanas NNEIA tīmekļa vietnē tiks darīta pieejama tabula ar atjauninātajiem datiem. Tabula tiks atjaunināta katra gada trešajā ceturksnī, un atjauninātais paziņojums tiks publicēts nākamā gada pirmajā ceturksnī. Ņemiet vērā, ka dati, kas darīti pieejami, izmantojot NNEIA tīmekļa vietni, ir paredzēti orientējošiem mērķiem, un, lai novērtētu atkarību no piegādēm saistībā ar 25. panta 7. punkta otro daļu, ir jāizmanto tikai paziņojums.

2. attēls

Noturības prasības izpildes laiks

2. *Noturības prasību piemērošana*

Noturības prasību piemērošana sākas, kad Komisijas paziņojumā par neto nulles emisiju atkarību ir konstatēts, ka neto nulles emisiju tehnoloģiju galaprodukts un/vai viens no tā galvenajiem specifiskajiem komponentiem ir ļoti atkarīgs.

NNEIA 25. panta 7. punkta a) un b) apakšpunktā ir aprakstītas noturības pamatprasības:

— 7. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka no dominējošā piegādes avota būtu jāiegūst ne vairāk kā 50 % no neto nulles emisiju tehnoloģijas galaprodukta vērtības.

Tas nozīmē, ka līgumslēdzējai iestādei vai līgumslēdzējam dominējošais piegādes avots var radīt ne vairāk kā pusi no galaprodukta kopējām izmaksām. Piemēram, jumta saules fotoelementu sistēmu gadījumā līgumā var piešķirt tikai līdz 50 % no saules fotoelementu sistēmu kopējām izmaksām sistēmām, kas tiek piegādātas no dominējošā piegādes avota.

([16]) Komisijas paziņojums, ar ko sniedz atjauninātu informāciju, lai saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1735 par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai (Neto nulles emisiju industrijas akts) noteiktu dažādu trešo valstu izcelsmes galaproduktu un to galveno specifisko komponentu piegāžu īpatsvaru Eiropas Savienības piegāžu kopapjomā (OV C, C/2025/3236, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3236/oj).

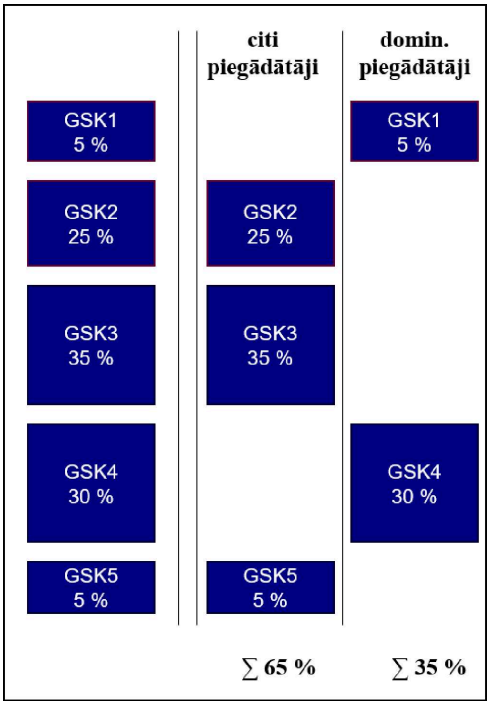
Šis aprēķins attiecas uz līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēja izmaksām par neto nulles emisiju tehnoloģijas galaprodukta piegādi. To neaprēķina kā galveno specifisko komponentu izmaksu summu;

— 7. punkta b) apakšpunktā noteikts, ka no dominējošā piegādes avota būtu jāiegūst ne vairāk kā 50 % no galveno specifisko sastāvdaļu vērtības.

Prasība 7. punkta b) apakšpunktā attiecas uz visu galveno specifisko komponentu kopējo vērtību, nevis uz katru atsevišķo komponentu. Lai aprēķinātu daļu, kuras izcelsme ir no dominējošā piegādes avota, ir vajadzīga divu veidu informācija: 1) katra galvenā specifiskā komponenta izcelsme (sk. III.C.3. iedaļu) un 2) katra galvenā specifiskā komponenta vērtības īpatsvars (sk. III.C.4. iedaļu). Visu to galveno specifisko sastāvdaļu kopējā vērtība, kuru izcelsme ir dominējošais piegādes avots, nedrīkst pārsniegt 50 % no kopējās vērtības. Komponentu izvēle būtu jāatstāj pretendenta (nevis līgumslēdzēju iestāžu vai līgumslēdzēju) ziņā. Tas nodrošina pietiekamu konkurenci starp komponentu piegādātājiem un ļauj pretendentiem, kad tie piemēro prasības, izdarīt izmaksu ziņā visefektīvāko izvēli.

3. attēls

25. panta 7. punkta b) apakšpunkta piemērošana

To ilustrē vienkāršotais piemērs 3. attēlā: šo neto nulles emisiju tehnoloģiju veido pieci galvenie specifiskie komponenti. Pretendents plāno izmantot neto nulles emisiju produktu, kas ietver divus galvenos specifiskos komponentus, kuru izcelsme ir dominējošais piegādes avots (apzīmēts ar "GSK1" un "GSK4"). Montāža un komponenti kopā veido 35 % no visu galveno specifisko komponentu vērtības. Šajā piemērā galvenie specifiskie komponenti būtu atbilstoši 7. punkta b) apakšpunktam.

Noturības prasība attiecas uz konkrētajām neto nulles emisiju tehnoloģijām, kas piegādātas saskaņā ar iepirkumu, nevis uz piegādātāja kopējo vai vidējo sagādi visā tā ražošanā.

Divas dažādas valstis var izpildīt nosacījumus, lai kļūtu par dominējošo piegādes avotu – ja viena valsts dominē attiecībā uz vienu komponentu, bet otra valsts dominē attiecībā uz citu. Šādā gadījumā noturības prasību piemēro katram komponentam atsevišķi. Jāņem vērā, ka šo norādījumu publicēšanas dienā šis scenārijs ir hipotētisks.

3. *Neto nulles emisiju tehnoloģiju galaprodukta un galveno specifisko komponentu izcelsmes noteikšana un verifikācija*

Lai piemērotu NNEIA 25. panta 7. punktu, pretendentiem, līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem ir jāzina neto nulles emisiju tehnoloģijas galaprodukta un tā galveno specifisko komponentu izcelsme. Neto nulles emisiju tehnoloģijas galaprodukta un tā galveno specifisko komponentu izcelsme būtu jānosaka saskaņā ar nepreferenciāliem izcelsmes noteikumiem, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 ([17]) (Savienības Muitas kodekss). Minētajā regulā paredz noteikumus un procedūras muitas operācijām ES un ir ietverts izcelsmes noteikumu jēdziens, lai noteiktu produkta izcelsmes vietu. Nepreferenciālās izcelsmes noteikumu pamatā ir ražojuma HS pozīcija. Attiecībā uz tehnoloģijām, uz kurām pašlaik attiecas noturības prasība, II pielikumā ir sniegts pārskats par attiecīgajām HS pozīcijām. Nepreferenciālie izcelsmes noteikumi ir norādīti Eiropas Komisijas "Tabulā ar sarakstos ietvertajiem noteikumiem nepreferenciālas izcelsmes piešķiršanai produktiem (saskaņā ar KN noteikto klasifikāciju)" ([18]).

Attiecībā uz izcelsmes apliecinājumu saskaņā ar Savienības Muitas kodeksu piemēro brīvas pierādīšanas principu. Tādējādi, lai pierādītu neto nulles emisiju tehnoloģijas galaprodukta vai galvenā specifiskā komponenta izcelsmi, var izmantot plašu dokumentu un pierādījumu klāstu. Tāpēc līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji drīkst pieprasīt jebkādus dokumentus, kas sniedz ticamu informāciju, kura saista ražojumus ar to ražošanas vai montāžas vietu. Šie dokumenti varētu ietvert rēķinus, produkta identifikācijas numurus, sērijas numurus vai kodus, datu plāksnītes, izcelsmes sertifikātus, konosamentus un citus transporta dokumentus, materiālu pavadzīmes, rūpnīcas inspekcijas sertifikātus vai ražošanas izpildes sistēmas.

Lai gan Savienības Muitas kodekss attiecas tikai uz produktiem, kas tiek importēti ES, to pašu dokumentāciju pēc analoģijas var izmantot neto nulles emisiju tehnoloģiju galaprodukti em un galvenajiem specifiskajiem komponentiem, uz kuriem Savienības Muitas kodekss neattiecas. Tas ietver galaproduktus un galvenos specifiskos komponentus, kas ražoti ES vai importēti kā daļa no plašāka produkta. Pēdējā minētajā gadījumā muitas dokumentācija sniegtu izcelsmes apliecinājumu produktam kopumā, bet ne tajā iegultajiem konkrētajiem komponentiem.

Papildus dokumentāriem pierādījumiem līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem būtu pakāpeniski jāpaļaujas uz digitālajām izsekojamības sistēmām, kas ļauj drošā un sadarbspējīgā veidā verificēt izcelsmi un piegādes ķēdes. Nākotnē tas varētu ietvert arī produktu digitālās pases. Ja darbuzņēmējs norāda, ka daži tā produkti vai galvenie specifiskie komponenti ir no dominējošā piegādes avota, līgumslēdzējai iestādei vai līgumslēdzējam nebūtu jāpieprasa izcelsmes apliecinājums šiem produktiem vai galvenajiem specifiskajiem komponentiem.

Ja darbuzņēmējs neiesniedz attiecīgu dokumentu, kas apliecina galaprodukta vai galvenā specifiskā komponenta izcelsmi vai montāžas vietu, līgumslēdzējai iestādei vai līgumslēdzējam būtu jāuzskata, ka minēto produktu vai galveno specifisko komponentu izcelsme ir valstī vai tie ir samontēti valstī, no kuras ES ir ļoti atkarīga.

Lai samazinātu administratīvo slogu līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem, Komisija mudina dalībvalstis izveidot noturības prasībām atbilstošu neto nulles emisiju tehnoloģiju produktu "baltos sarakstus".

4. *Galveno specifisko komponentu vērtības mērīšana*

Lai piemērotu NNEIA 25. panta 7. punkta b) apakšpunktu, pretendentiem, līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem ir jāzina katra galvenā specifiskā komponenta vērtības daļa galaproduktā. Lai to izdarītu, pretendenti var vai nu izmantot atsauces vērtības daļas, kas norādītas šo norādījumu I pielikumā, vai pierādīt galveno specifisko komponentu faktiskās vērtības daļas, izmantojot atbilstošus pavaddokumentus.

([17]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV L 269, 10.10.2013., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

([18]) Eiropas Komisija, Tabula ar sarakstos ietvertajiem noteikumiem nepreferenciālas izcelsmes piešķiršanai produktiem (saskaņā ar KN noteikto klasifikāciju), https://taxation-customs.ec.europa.eu/table-list-rules-conferring-non-preferential-origin-products-following-classification-cn_en.

Atsauces vērtības

Pretendenti var izmantot atsauces vērtības, lai vienkāršotu noturības prasības piemērošanu. Šā norādījumu dokumenta I pielikumā ir norādītas publiskā iepirkuma kontekstā visnozīmīgāko neto nulles emisiju tehnoloģiju galveno specifisko komponentu atsauces vērtības daļas. Vērtības daļu pamatā ir Eiropas Komisijas Kopīgā pētniecības centra (*JRC*) aplēses. Tās atspoguļo galveno specifisko komponentu pievienoto vērtību ([19]).

Atsauces vērtības ir norādītas tikai tām neto nulles emisiju tehnoloģijām, kurām šo norādījumu publicēšanas brīdī pastāv atkarība no piegādes ([20]). Šos norādījumus vajadzības gadījumā drīkst atjaunināt, lai sniegtu atsauces vērtības papildu neto nulles emisiju tehnoloģijām, piemēram, ja rodas atkarība no citu tehnoloģiju piegādēm. Atsauces vērtības drīkst arī atjaunināt, lai atspoguļotu mainīgos tirgus apstākļus.

Faktiskās vērtības

Iespējams, ka I pielikumā norādītās atsauces vērtības daļas var neatspoguļot galvenā specifiskā komponenta faktisko vērtību. Tāpēc pretendentiem vajadzētu būt iespējai noteikt savu galveno specifisko komponentu vērtības daļas un izmantot šīs vērtības daļas, kad tie piemēro NNEIA 25. panta 7. punkta b) apakšpunktā noteikto noturības prasību. To darot, pretendentiem būtu jāspēj pierādīt līgumslēdzējām iestādēm vai līgumslēdzējiem, kā tie aprēķina komponentu vērtības daļu.

Lai noteiktu un pierādītu vērtības daļas, kas atšķiras no I pielikumā norādītajām, vai tādu tehnoloģiju iepirkumam, kuras nav uzskaitītas I pielikumā, būtu jāievēro šādi principi:

— visu galveno specifisko komponentu vērtības daļas kopā veido līdz 100 %;

— katra atsevišķā daļa atspoguļo attiecīgā galvenā specifiskā komponenta ražošanas relatīvo pievienoto vērtību;

— jāiesniedz atbilstoša iepirkuma cenu un komponentu izcelsmes dokumentācija, kā aprakstīts III.C.3. iedaļā;

— galveno specifisko komponentu vērtības būtu jāaprēķina tā, lai tajās būtu iekļauti antidempinga maksājumi, antisubsidēšanas maksājumi un tarifi.

Ja rēķins ir izrakstīts citā valūtā, vērtība ir jākonvertē EUR, pamatojoties uz pirkšanas brīdī spēkā esošo EUR valūtas kursu.

5. *Atbilstība noturības prasībām visā iepirkuma procesā*

Tāpat kā attiecībā uz visām pārējām 25. panta prasībām, nosacījumiem un līgumsaistībām, pretendentiem jāapņemas piedāvājuma iesniegšanas brīdī ievērot noturības prasības, piemēram, izmantojot pašdeklarāciju. Faktisko atbilstību var pierādīt vēlāk.

Līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem ir rīcības brīvība izlemt, kad tie pārbaudīs faktisko atbilstību prasībām. Tas var notikt dažādos projekta īstenošanas posmos. Tāpat to ziņā ir noteikt, kādus dokumentus var izmantot, lai pienācīgi pierādītu atbilstību.

([19]) Šajās aplēsēs netiek ņemta vērā to komponentu pievienotā vērtība, kas nav galvenie specifiskie komponenti. Tāpēc vērtības daļas varētu būt lielākas nekā galveno specifisko komponentu pievienotā vērtība, ņemot vērā visus pārējos vērtības ķēdes komponentus un posmus.

([20]) Saskaņā ar Komisijas paziņojumu, ar ko sniedz atjauninātu informāciju, lai saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1735 par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai (Neto nulles emisiju industrijas akts) noteiktu dažādu trešo valstu izcelsmes galaproduktu un to galveno specifisko komponentu piegāžu īpatsvaru Eiropas Savienības piegāžu kopapjomā (OV C, C/2025/3236, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3236/oj).

Nosakot prasības pierādīt atbilstību noturības prasībām, ir svarīgi, lai līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji ņemtu vērā izpildes laiku neto nulles emisiju tehnoloģijas elementa piegādātāja noteikšanai: darbuzņēmējs nevarēs sniegt pierādījumus pirms projekta posma, kurā tiek izvēlēti piegādātāji.

6. *Samērīgas maksas noteikšana (NNEIA 25. panta 7. punkta d) apakšpunkts)*

Līguma slēgšanas tiesības, kas ietver noturības pienākumus, tiks piešķirtas labākajam piedāvājumam no tiem, kuri atbilst noturības pienākumiem un citām prasībām. Ja vēlākā posmā uzvarējušais pretendents nespēj sniegt līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem pietiekamus pierādījumus, lai pierādītu atbilstību 25. panta 7. punkta a) un b) apakšpunktam, līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji pieprasa uzvarējušajam pretendentam maksāt samērīgu maksu vismaz 10 % apmērā no līguma konkrēto neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu vērtības, nevis no līguma kopējās vērtības. Maksa vismaz 10 % apmērā jāpiemēro neto nulles emisiju galaprodukta pilnai vērtībai, ja pretendents nevar pierādīt pilnīgu atbilstību prasībām, arī tad, ja neatbilst tikai daļa no neto nulles emisiju tehnoloģijas.

Piemērs. Līgumslēdzēja iestāde vai līgumslēdzējs noslēdz publisku būvdarbu līgumu par FE moduļu piegādi un uzstādīšanu. Pirms iepirkuma procedūras sākšanas Komisija nosaka, ka valsts X ir dominējošs FE moduļu piegādes avots un ka iepirkuma procedūrā ir jāpiemēro 25. panta 7. punktā noteiktās noturības prasības. Līguma izpildes laikā līgumslēdzēja iestāde vai līgumslēdzējs pieprasa pierādījumus par atbilstību saskaņā ar 25. panta 7. punkta c) apakšpunktu. Darbuzņēmējs sniedz attiecīgus pierādījumus, ka tas ir iepircis FE moduļus ārpus valsts X, bet tikai par 30 % no iepirkto FE moduļu kopējās vērtības. Saskaņā ar 25. panta 7. punkta d) apakšpunktu darbuzņēmējam ir jāmaksā samērīga maksa vismaz 10 % apmērā no visu saskaņā ar līgumu piegādāto FE moduļu vērtības.

Līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem būtu jāpārliecinās, ka neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu vērtība līgumā nav nepamatoti zema. Samērīgajai maksai ir jāattiecas uz neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu vērtību, kas atspoguļo tirgus apstākļus. Piemēram, būvdarbu līgums par būvdarbiem ietver saules enerģijas paneļu uzstādīšanu. Paneļu cena ir par 50 % zemāka nekā tirgus cena. Nav iespējams sniegt pierādījumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu noturības prasības. Atbilstošajai maksai ir jāattiecas uz saules fotoelementu sistēmas vērtības daļu tirgus vērtībā, nevis būvdarbu līgumā norādīto zemo cenu apmērā.

Samērīgajai maksai vajadzētu būt pietiekami augstai, lai atturētu no iepirkuma stratēģijām, kas ietver apzinātu neatbilstību noturības prasībai, kuru var pārbaudīt tikai retrospektīvi. Maksa var būt vienreizēja naudas soda veidā vai attiecīgā gadījumā citā veidā.

IV. **IZŅĒMUMI**

Ar 25. panta 9. punktu un 25. panta 11. punktu līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem ir ļauts dažos izņēmuma gadījumos nolemt ilgtspējas un noturības kritērijus nepiemērot.

Saskaņā ar 25. panta 9. punktu līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji, kad ir publicēts uzaicinājums vai sākta procedūra, drīkst nolemt nepiemērot 25. panta 1. punktā noteiktās vidiskās ilgtspējas prasības un 25. panta 3. punktā noteiktās papildu prasības šādos gadījumos:

— ja pēc objektīva un pārredzama izvērtējuma tehnoloģiju varētu piegādāt tikai viens ekonomikas operators (25. panta 9. punkta a) apakšpunkts);

— ja līdzīgas iepriekšējas procedūras rezultātā nav saņemti piemēroti piedāvājumi vai dalības pieteikumi (25. panta 9. punkta b) apakšpunkts); vai

— ja izmaksu atšķirības starp atbilstīgiem un neatbilstīgiem piedāvājumiem būtu nesamērīgas (25. panta 9. punkta c) apakšpunkts).

Attiecībā uz 25. panta 7. punktā noteiktajiem noturības kritērijiem izņēmumu sistēma atšķiras. 25. panta 8. punktā ir paredzēts automātisks un obligāts izņēmums, ja to prasa starptautiski nolīgumi. Regulas 25. panta 11. punktā ir noteikts ierobežotāks *ex post* izņēmums: līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji drīkst nolemt nepiemērot noturības prasības tikai tad, ja minēto prasību iekļaušanas rezultātā nav saņemti piemēroti piedāvājumi vai dalības pieteikumi vienā un tajā pašā procedūrā.

Izņēmuma pamatojums ✓– iespējams pamatojums; ×– nav iespējams pamatojums	Vidiskās ilgtspējas prasības (25. panta 1. punkts)	Papildu prasības (25. panta 3. punkts)	Noturības prasības (25. panta 7. punkts)
Viens piegādātājs	✓ 25. panta 9. punkta a) apakšpunkts	✓ 25. panta 9. punkta a) apakšpunkts	×
Nav piemērotu piedāvājumu	✓ — atsaucoties uz līdzīgu agrāku procedūru 25. panta 9. punkta b) apakšpunkts	✓ — atsaucoties uz līdzīgu agrāku procedūru 25. panta 9. punkta b) apakšpunkts	✓ — atsaucoties uz to pašu procedūru 25. panta 11. punkts
Nesamērīgas izmaksas vai tehniska nesaderība	✓ 25. panta 9. punkta c) apakšpunkts	✓ 25. panta 9. punkta c) apakšpunkts	×
Starptautiski nolīgumi (piemēram, NVI)	×	×	✓ 25. panta 8. punkts

A. **Vienīgais piegādātājs (NNEIA 25. panta 9. punkta a) apakšpunkts)**

NNEIA 25. panta 9. punkta a) apakšpunktā paredzētais izņēmums attiecas uz monopolstāvokli, kurā neto nulles emisiju tehnoloģiju var piegādāt tikai konkrēts ekonomikas dalībnieks un nav saprātīgas alternatīvas vai aizstājēja. Ja līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji veic iepriekšēju tirgus analīzi un/vai iepriekšēju apspriešanos ar tirgus dalībniekiem un pēc objektīva un pārredzama izvērtējuma konstatē, ka pastāv šāds monopolstāvoklis, tie drīkst nolemt nepiemērot 25. panta 1. un 3. punkta prasības. Turklāt konkurences trūkums nedrīkst būt publiskā iepirkuma procedūras parametru mākslīgas ierobežošanas rezultāts. Līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji nedrīkst manipulēt ar tehniskajām specifikācijām vai prasībām, lai izslēgtu konkurenci. Izņēmums attiecas tikai uz nenovēršamām tehnoloģiskās ekskluzivitātes situācijām.

Izņēmums būtu jāpiemēro pārredzamā veidā, ievērojot ES publiskā iepirkuma tiesību aktos noteiktos principus. Līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem būtu jāspēj pierādīt, ka nav neviena pieņemama alternatīva piegādātāja vai aizstājēja un ka konkurētspējīgu piedāvājumu trūkums nav radies pašu noteiktu vai nevajadzīgu ierobežojumu dēļ konkrētajā iepirkuma procesā, kas saistīts ar neto nulles emisiju tehnoloģiju.

B. **Nav piemērota piedāvājuma vai dalības pieteikuma (NNEIA 25. panta 9. punkta b) apakšpunkts un 25. panta 11. punkts)**

Attiecībā uz vidiskās ilgtspējas prasībām un papildu prasībām 25. panta 9. punkta b) apakšpunktā paredzētais izņēmums ļauj līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem nepiemērot 25. panta 1. un 3. punkta prasības, ja divu gadu laikā tieši pirms plānotās jaunās iepirkuma procedūras sākuma nav iesniegti piemēroti piedāvājumi vai dalības pieteikumi, atsaucoties uz līdzīgu agrāku publiskā iepirkuma procedūru, ko uzsākusi tā pati līgumslēdzēja iestāde vai līgumslēdzējs.

Direktīvā 2014/24/ES ir sīkāk precizēts, kad piedāvājums vai dalības pieteikums būtu jāuzskata par "nepiemērotu". Tajā noteikts, ka:

"*Piedāvājumu uzskata par nepiemērotu, ja tam nav sakara ar līgumu, jo bez būtiskām izmaiņām acīmredzami nevar apmierināt līgumslēdzējas iestādes vajadzības un prasības, kas norādītas iepirkuma procedūras dokumentos. Dalības pieteikumu uzskata par nepiemērotu, ja attiecīgais ekonomikas dalībnieks tiks izslēgts vai to var izslēgt saskaņā ar 57. pantu, vai ekonomikas dalībnieks neatbilst atlases kritērijiem, ko līgumslēdzēja iestāde noteikusi saskaņā ar 58. pantu*" ([21]).

Jāuzsver, ka piedāvājumu vai dalības pieteikumu nevar uzskatīt par "nepiemērotu", ja tā cena pārsniedz līgumslēdzējas iestādes vai līgumslēdzēja budžetu, kas noteikts un dokumentēts pirms iepirkuma procedūras sākšanas.

Attiecībā uz noturības prasībām 25. panta 11. punktu var izmantot tikai tad, ja ir sākta publiskā iepirkuma procedūra, kas ietver noturības prasības, un ja nav iesniegti piemēroti piedāvājumi vai piemēroti dalības pieteikumi. To nevar piemērot, pamatojoties uz līdzīgu agrāku publiskā iepirkuma procedūru, kurā netika iesniegts neviens piemērots piedāvājums vai neviens piemērots dalības pieteikums, kā arī pamatojoties uz iepriekšēju tirgus analīzi, kas atklāj, ka neviens piemērots piedāvājums vai dalības pieteikums netiks iesniegts, ja tiks sākta publiskā iepirkuma procedūra, kurā ietvertas noturības prasības.

Ja šis nosacījums ir izpildīts, līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji var izvēlēties vienu no divām iespējām:

— ***sarunu procedūru bez iepriekšējas publicēšanas.*** Ja līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji izvēlas izmantot sarunu procedūru, tiem nav atļauts mainīt nevienu no konkursa specifikācijām / minimālajām prasībām, kas ietver noturības prasības. Tomēr viņi varēs apspriest citus līguma aspektus;

— ***noturības prasību nepiemērošanu.*** Līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji var arī izvēlēties sākt jaunu publiskā iepirkuma procedūru, kuras mērķis ir apmierināt tās pašas vajadzības, kas sākotnējā procedūrā, bet nepiemērojot noturības prasības. Šajā gadījumā līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem ir lielāka rīcības brīvība grozīt konkursa specifikācijas salīdzinājumā ar sākotnējo publiskā iepirkuma procedūru.

C. **Nesamērīgas izmaksu atšķirības (NNEIA 25. panta 9. punkta c) apakšpunkts un 25. panta 10. punkts)**

Saskaņā ar NNEIA 25. panta 9. punkta c) apakšpunktu un 25. panta 10. punktu, ja aplēstā cenas atšķirība, piemērojot ilgtspējas prasību (25. panta 1. punkts) un papildu prasību (25. panta 3. punkts), pārsniedz 20 %, līgumslēdzēja iestāde vai līgumslēdzējs var nolemt šīs divas prasības neiekļaut publiskā iepirkuma procedūrā.

Aplēstajai 20 % cenas starpībai būtu jāattiecas uz neto nulles emisiju tehnoloģijas elementa izmaksām iepirkuma līgumā, nevis uz visa līguma vērtību. Iepirkuma vērtība attiecīgā gadījumā būtu jāaplēš saskaņā ar Direktīvas 2014/24/ES 5. pantu.

Nesamērīgās izmaksas līgumslēdzējai iestādei vai līgumslēdzējam jānovērtē pirms publiskā iepirkuma procedūras sākuma. To pierāda tikai tad, ja līgumslēdzēja iestāde vai līgumslēdzējs sniedz objektīvus un pārbaudāmus datus, kas liecina, ka tad, ja visi pārējie apstākļi ir vienādi, izmaksu atšķirība starp publiskā iepirkuma procedūru, ko veic, izmantojot minētos ar cenu nesaistītos kritērijus, un publiskā iepirkuma procedūru, kurā šādi ar cenu nesaistīti kritēriji nav ietverti, būtu lielāka par 20 %. Objektīvi un pārbaudāmi dati ir dati, kuru pamatā ir tirgus analīze, kas liecina, kā kritēriju piemērošana palielinātu kandidātprojektu izmaksas salīdzinājumā ar hipotētisku izmaksu analīzi, kurā netika piemēroti 25. pantā minētie ar cenu nesaistītie kritēriji. Kā atsauci varētu izmantot jaunāko publiskā iepirkuma procedūru izmaksas. Datiem jābūt pārbaudāmiem tādā nozīmē, ka ieinteresētās personas ir jāinformē par līgumslēdzējas iestādes vai līgumslēdzēja veikto analīzi.

([21]) 32. panta 2. punkta a) apakšpunkta otrā daļa Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

Tā kā līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem ir zināma elastība ar cenu nesaistītu kritēriju piemērošanā, kas ietver, piemēram, iespēju izvēlēties no dažādiem papildu ar cenu nesaistītiem kritērijiem 25. panta 3. punktā vai piemērot papildu ar cenu nesaistītu prasību attiecībā uz vidisko ilgtspēju, kā noteikts 25. panta 2. punktā, izmaksu atšķirības aplēsei ir jābalstās uz kritērijiem ar vismazāko iespējamo ietekmi uz izmaksām. Ja šajā zemākajā līmenī noteiktie kritēriji rada aplēsto izmaksu atšķirības, kas pārsniedz 20 %, līgumslēdzēja iestāde vai līgumslēdzējs drīkst nolemt nepiemērot 25. panta 1.–4. punktā noteiktos ar cenu nesaistītos kritērijus.

D. **Starptautiskie nolīgumi (NNEIA regulas 25. panta 8. punkts)**

NNEIA 25. panta 8. punktā paredzētais izņēmums attiecas uz scenāriju, kurā dominējošais piegādes avots ir starptautisko nolīgumu par publisko iepirkumu puse. Tajā paredzēts, ka noturības prasības nebūtu jāpiemēro neto nulles emisiju tehnoloģijām, par kurām dominējošajam piegādes avotam ir saistošs Nolīgums par valsts iepirkumu (NVI) vai citi attiecīgi starptautiski nolīgumi, kas ir saistoši arī ES, ja uz publiskā iepirkuma procedūru attiecas NVI I pielikums vai cits attiecīgs starptautisks nolīgums ([22]). Šis izņēmums attiecas uz produktu izcelsmi, nevis uz piegādātāja inkorporācijas vietu.

Ja par piemēru ņemsim ES līgumslēdzējas iestādes publiskā iepirkuma procedūru saules fotoelementu iekārtas iegādei, uz šo procedūru attieksies NVI I pielikums (1. nosacījums ir izpildīts). Paziņojumā par ES piegāžu īpatsvaru ir konstatēta liela atkarība (> 50 %) no valsts X saules fotoelementu sistēmu piegādē (25. panta 7. punkts ir jāpiemēro).

— Pieņemsim, ka valsts X ir puse attiecīgā starptautiskā nolīgumā, kas reglamentē publisko iepirkumu. Tāpēc noturības prasības nav jāpiemēro galaprodukti em un komponentiem, kuru izcelsme ir valstī X.

— Pieņemsim, ka valsts X nav puse attiecīgā starptautiskā nolīgumā, kas reglamentē publisko iepirkumu. Tāpēc noturības prasības ir jāpiemēro galaprodukti em un komponentiem, kuru izcelsme ir valstī X.

([22]) NVI I papildinājumā ir 1.–5. pielikums; plašāka informācija ir pieejama šeit: https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_app_agree_e.htm. Lai noteiktu, vai procedūra ir iekļauta, var noderēt Eiropas Komisijas rīks "Procurement for Buyers": https://webgate.ec.europa.eu/procurementbuyers/#/procumementlocation.

I PIELIKUMS

ATSAUCES VĒRTĪBAS NETO NULLES EMISIJU TEHNOLOĢIJAS GALAPRODUKTA GALVENO SPECIFISKO KOMPONENTU PIEVIENOTĀS VĒRTĪBAS ĪPATSVARA NOTEIKŠANAI

Saules enerģijas tehnoloģijas

Galaprodukti	Galvenie specifiskie komponenti	% no galaprodukta aparatūras izmaksām
Apakškategorija: fotoelementu (FE) tehnoloģijas		
Saules FE sistēmas (modulis, stacionāra montāžas sistēma, invertors)	Fotoelementu kvalitātes kategorijas polikristāliskais silīcijs	7,2
	FE kvalitātes kategorijas silīcija lietņi vai līdzvērtīgi komponenti	6,4
	FE plāksnes vai līdzvērtīgi komponenti	9,5
	Fotoelementi vai līdzvērtīgi komponenti	20,4
	Solārais stikls	9,5
	FE moduļi	26,6
	FE invertori	20,4

Sauszemes vēja enerģijas un atkrastes atjaunīgās enerģijas tehnoloģijas

Galaprodukti	Galvenie specifiskie komponenti	% no galaprodukta aparatūras izmaksām
Apakškategorija: sauszemes vēja enerģijas tehnoloģijas		
Sauszemes vējturbīnas	Vējagregāta gondolas (komplekts)	8,4
	Rotora rumbas	2,4
	Galvenās vārpstas gultņi, pagriešanas sistēmas gultņi un vējrata spārna iestatīšanas leņķa sistēmas gultņi	5,9
	Tiešās piedziņas transmisijas (ietverot ģeneratoru) un/vai pārnesumkārbas transmisijas (ietverot ģeneratoru)	12,9
	Vējturbīnu pastāvīgie magnēti	1,2
	Vējturbīnu pārnesumkārbas	8,4
	Vējrata spārni	31,0
	Torņi	29,8
Atkrastes vējturbīnas (bez pārnesumkārbas)	Vējagregāta gondolas (komplekts)	5,8
	Rotora rumbas	3,5
	Galvenās vārpstas gultņi, pagriešanas sistēmas gultņi un vējrata spārna iestatīšanas leņķa sistēmas gultņi	5,8
	Tiešās piedziņas transmisijas (ietverot ģeneratoru) un/vai pārnesumkārbas transmisijas (ietverot ģeneratoru)	15,0
	Vējturbīnu pastāvīgie magnēti	7,0
	Vējrata spārni	15,2
	Torņi	8,1
	Pamatnes /peldošās platformas (jūras vēja enerģijai)	39,6

Galaprodukti	Galvenie specifiskie komponenti	% no galaprodukta aparatūras izmaksām
Apakškategorija: sauszemes vēja enerģijas tehnoloģijas		
Atkrastes vējturbīnas (ar pārnesumkārbu)	Vējagregāta gondolas (komplekts)	5,7
	Rotora rumbas	3,4
	Galvenās vārpstas gultņi, pagriešanas sistēmas gultņi un vējrata spārna iestatīšanas leņķa sistēmas gultņi	5,7
	Tiešās piedziņas transmisijas (ietverot ģeneratoru) un/vai pārnesumkārbas transmisijas (ietverot ģeneratoru)	14,6
	Vējturbīnu pastāvīgie magnēti	1,1
	Vējturbīnu pārnesumkārbas	7,8
	Vējrata spārni	14,9
	Torņi	8,0
	Pamatnes /peldošās platformas (jūras vēja enerģijai)	38,8

Bateriju un enerģijas uzkrāšanas tehnoloģijas

Galaprodukti	Galvenie specifiskie komponenti	% no galaprodukta aparatūras izmaksām
Apakškategorija: bateriju tehnoloģijas		
Baterijas	Bateriju paketes	10
	Baterijas moduļi	10
	Baterijas elementi	14
	Katoda aktīvie materiāli	27
	Anoda aktīvie materiāli	7
	Elektrolīti	8
	Separatori	8
	Strāvas kolektori (arī plāna vara un alumīnija folija)	6
	Bateriju pārvaldības sistēmas	5
	Bateriju temperatūras pārvaldības sistēmas	5

II PIELIKUMS

HS POZĪCIJAS, KAS SAISTĪTAS AR NETO NULLES EMISIJU TEHNOLOĢIJU GALAPRODUKTIEM UN GALVENAJIEM SPECIFISKAJIEM KOMPONENTIEM

Neto nulles emisiju tehnoloģiju galaprodukts	Komponenti	HS pozīcija
Saules fotoelementu sistēmas	Fotoelementu kvalitātes kategorijas polikristāliskais silīcijs	2804
	FE kvalitātes kategorijas silīcija lietņi vai līdzvērtīgi komponenti	2804
	FE plāksnes vai līdzvērtīgi komponenti	3818
	Fotoelementi vai līdzvērtīgi komponenti	ex3541(a)
	Solārais stikls	7005
		ex7006(b)
		7007
	FE moduļi	ex8541(a)
	FE invertori	8504
	FE trekeri un tiem specifiskās montāžas konstrukcijas	8479
Saules siltumenerģijas sistēmas	Saules siltumenerģijas kolektori (arī plakanie kolektori, vakuuma cauruļu kolektori, koncentrēšanas sistēmas un gaisa kolektori)	8419
	Saules siltumenerģijas absorberi	8419
	Solārais stikls	7005
		ex7006(b)
		7007
	Saules siltumenerģijas trekeri un tiem specifiskās montāžas konstrukcijas	8479
Sauszemes vēja enerģijas tehnoloģijas un atkrastes vēja enerģijas tehnoloģijas	Vējagregāta gondolas (komplekts)	8501
	Rotora rumbas	8412
	Galvenās vārpstas gultņi, pagriešanas sistēmas gultņi un vējrata spārna iestatīšanas leņķa sistēmas gultņi	8482
	Tiešās piedziņas transmisijas (ietverot ģeneratoru) un/vai pārnesumkārbas transmisijas (ietverot ģeneratoru)	8501
	Vējturbīnu pastāvīgie magnēti	8505
	Vējturbīnu pārnesumkārbas	8483
	Vējrata spārni	8412
	Torņi	7308
	Pamatnes /peldošās platformas (tikai atkraste)	7308

Neto nulles emisiju tehnoloģiju galaprodukts	Komponenti	HS pozīcija
Baterijas	Bateriju paketes	8507
	Baterijas moduļi	8507
	Baterijas elementi	8507
	Katoda aktīvie materiāli	2842
		2841
	Anoda aktīvie materiāli	3801 10
	Elektrolīti	2826
	Separatori	8507
	Strāvas kolektori (arī plāna vara, alumīnija, niķeļa un oglekļa folija)	7410
		7607 11
		7607 19
		ex7506(a)
	Bateriju pārvaldības sistēmas	8537